

Verkiezingsprogramma 2014

23-06-2014

Thema`s verkiezingsprogramma de Bossche Groenen:

Inhoud

Thema`s verkiezingsprogramma de Bossche Groenen:	2
Milieu en Groen	3
<i>Klimaat & duurzaamheid & landschap & biodiversiteit</i>	3
<i>Programmapunten Milieu en Groen</i>	5
Verkeer en vervoer	7
<i>Mobiliteit & bereikbaarheid & luchtkwaliteit</i>	7
<i>Programmapunten Verkeer en vervoer</i>	9
Mens en dier	11
<i>Sport & kunst & cultuur & dierenwelzijn</i>	11
<i>Programmapunten Mens en dier</i>	13
Economie, volkshuisvesting, welzijn en onderwijs	14
<i>Bedrijvigheid & wonen & zorg & kennisoverdracht</i>	14
<i>Programmapunten Economie, volkshuisvesting, zorg en onderwijs</i>	17

Klimaat & duurzaamheid & landschap & biodiversiteit

De Bossche Groenen wil(len) van de gemeente Den Bosch weer de groenste stad van Nederland maken. Door landelijk en mondiaal een vooraanstaande positie in te nemen op klimaat- en energiegebied, door het landschap rondom de stad groen en open te houden, door meer bomen in de binnenstad, bijvoorbeeld op de Markt en in de wijken aan te planten, door herstel en versteviging van belangrijke bomenstructuren en door een meer natuurlijke inrichting van de openbare ruimte. Daarmee wordt de beleefbaarheid en biodiversiteit van stad en omgeving sterk verrijkt.

De groene buffer tussen de stad en de nieuwe kernen Nuland en Vinkel, willen wij vrij houden van bebouwing. Hier liggen kansen voor landschaps- en natuurontwikkeling. De stedelijke druk op het buitengebied wordt steeds groter. Mensen hebben ruimte nodig om te wandelen en te fietsen. Door versnippering van het buitengebied tegen te gaan, hekwerken te slechten en natuurgebieden met elkaar te verbinden, ontstaat een open en aantrekkelijk landschap. Dit biedt kansen voor veelzijdige recreatie met het accent op kleinschaligheid.

De Bossche Groenen willen vaart maken met de opwekking van groene energie binnen onze gemeentegrenzen. Dat kan op korte termijn door het bouwen van extra windturbines op Energiepark Treurenburg en bedrijventerrein De Rietvelden. Ook is het belangrijk een plan van aanpak voor het plaatsen van zonnepanelen op daarvoor geschikte daken te ontwikkelen. Om te bereiken dat de stad in 2050 klimaatneutraal is, stimuleert de gemeente een zo laag mogelijk energieverbruik, toenemend gebruik van duurzame energiebronnen en een zo gering mogelijke uitstoot van broeikasgassen.

De gemeente moet aantonen dat haar inkopen in 2020, 100% duurzaam zijn. De Bossche Groenen willen dat Den Bosch een Fair Trade gemeente wordt.

Bomen filteren schadelijk fijnstof, leggen CO₂ vast en zorgen voor een prettig woon- en verblijfsklimaat. Mede daarom willen de Bossche Groenen een bomenaanvalsplan lanceren. Voor iedere burger van de stad minimaal één boom in de openbare ruimte aanplanten.

Door de openbare ruimte anders in te richten kunnen we meer biodiversiteit in de stad introduceren. In plaats van kale gazons, meer ruimte maken voor bloem- en kruidenrijke grasvelden en fruitbomen waarmee de openbare ruimte aantrekkelijker wordt voor mens, dier en plant. Waar mogelijk dat op een natuurlijke en onderhoudsarme manier inrichten. Hierin kan stadslandbouw een prominente plek krijgen.

De hoeveelheid afval is een blijvend serieus en groeiend probleem. De Bossche Groenen willen het scheiden van huishoudelijk en industrieel afval sterker stimuleren o.a. door de service te verhogen en daarmee het gescheiden aanbieden van huishoudelijk afval bevorderen en belonen. Afval is grondstof en wordt daardoor economisch steeds interessanter.

Anticiperend hierop betekent dat, toewerken naar een gesloten circuit; Cradle to Cradle. De gemeente haalt het gescheiden afval huis aan huis op, inclusief het klein chemisch afval (KCA). De Bossche Groenen vinden herinvoeren van een voorjaarsactie voor grof vuil belangrijk; efficiënter en beter voor het milieu dan inwoners voor ieder wasrekje naar de milieustraat te laten rijden; bovendien bezit niet iedereen een auto.

23-06-2014

Programmapunten Milieu en Groen

- De gemeente maakt met de woningbouwcorporaties scherpe prestatieafspraken over versnelde uitvoering van het isolatieprogramma en duurzame energieopwekking;
- Eigenaren van woningen en bedrijfsgebouwen kunnen van de gemeente tegen een gunstige rente een duurzaamheidslening krijgen voor milieuvriendelijke maatregelen (bijvoorbeeld isolerende beglazingen, vegetatiedaken, zonnepanelen, warmte/koudeopslag, kleine windturbines en biogasinstallaties).
- De gemeente maakt werk van wind- en zonne-energie. Dit betekent het planologisch mogelijk maken van de bouw van windturbines te beginnen op Energiepark Treurenburg (zie mijn opmerking in begeleidende brief) en bedrijventerrein De Rietvelden (en de Brand?). Voor aanschaf van zonnepanelen door instellingen en particulieren stelt de gemeente een stimuleringssubsidie in;
- De gemeente (Den Bosch) maakt actief werk van energiebesparing bij bedrijven en inwoners, door voorlichting, handhaving (?) en financiële prikkels;
- Elektrische auto's zijn een uitstekend alternatief en vooral als ze rijden op groene stroom;
- Verspillende verlichting (gevelverlichting, reclame, kantoren etc.) moet zoveel mogelijk terug gedrongen worden. Het levert een fikse besparing op en het komt niet alleen het dierlijk nachtleven ten goede;
- Horecaondernemers bewust maken dat terrasverwarming – regelrechte verwarming van de buitenlucht – in alle opzichten kostbaar is en het gebruik ervan ontmoedigen;
- Duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen stimuleren vanuit het principe People, Planet, Profit;
- Asbestinventarisatie van alle gemeentelijke en openbare gebouwen en huurwoningen;
- Versterken van het landschap tussen de stad en de nieuwe kernen Nuland en Vinkel;
- Versnipperde bos- en natuurgebieden weer met elkaar verbinden. Inrichting van het Sparrenburgbos met een openbaar karakter (?). Aanleg van een natuurbegraafplaats en een natuurbegraafplaats voor huisdieren;
- Aanplanten van extra bomen in en rondom de stad. Voor iedere bewoner minimaal één boom in de openbare ruimte. In 2015 realisatie van een levensbomenbos;
- Gemeente 's-Hertogenbosch wordt een Fair Trade gemeente (hoe?);
- Streven naar een gesloten afvalstelsel, met zo weinig mogelijk restafval, waarbij hergebruik van goederen wordt gestimuleerd, het klein chemisch afval huis aan huis wordt opgehaald en de voorjaarsactie voor grof vuil opnieuw wordt ingevoerd;
- Saaie stukken openbaar groen omvormen tot bloem- en kruidenrijke grasvelden;
- De gemeente stimuleert de terugkeer van de groene gevel- en achtertuinen als alternatief voor de versteende tuintjes van particuliere- en huurwoningen. De gemeente gaat in gesprek met corporaties over aanvullende voorwaarden in het huurcontract voor huurwoningen met afspraken over instandhouding van tuinen;

23-06-2014

- Bij nieuwbouw en herstructureringsplannen investeren we meer, zowel geld als qua ruimte, in groen. Plannen moeten voldoen aan onze groen-norm (wat is die?);
- De Bossche Groenen willen groene oases op plekken in de stad waar nu weinig tot geen groen is. Groene eilandjes van 100 m² met struiken, bomen, planten, bloemen die insecten en andere dieren aantrekken door het aanplanten van vruchtdragende soorten;
- Buurtbewoners die gezamenlijk hun straat/ buurt willen vergroenen komen in aanmerking voor professionele ondersteuning, faciliteiten en subsidie vanuit beleid Biodiversiteit;
- Voor kinderen komen er ruige speelplaatsen (avonturenspeelplaats) en wilde natuurspeelplaatsen (met 'scharrelbosjes') waar een kind zelf met fantasie kan spelen en de natuur kan ontdekken.

23-06-2014

Mobiliteit & bereikbaarheid & luchtkwaliteit

De Bossche Groenen willen het gebruik van de auto ontmoedigen. Het autoverkeer groeit de komende jaren verder door, waardoor de druk op de (binnen)steden zal blijven toenemen. In het dichtbevolkte Nederland veroorzaakt het autoverkeer toenemende problemen. In onze stad gaat het om schaarste aan ruimte in en om de oude stad, verkeersonveiligheid en uitstoot van schadelijke stoffen zoals fijnstof en stikstofdioxide, kortom ons leefklimaat. De aanleg van de Randweg heeft de binnenstadsring ontlast en de bereikbaarheid van de stad verhoogd, maar zorgt nu voor verkeersdruk en verstopping in de wijken Paleiskwartier en Boschveld. Daarbij opgemerkt dat het Paleiskwartier nog niet eens is voltooid. Het lijkt erop dat het model van de doorstroommassen een averechts effect heeft, niet alleen op genoemde wijken maar ook op de Graafsewijk, waar het aantal autobewegingen op de Lagelandstraat-Grobbendoncklaan de komende jaren zal verdubbelen. Waar de druk op de binnenstadsring is afgenomen, neemt deze op de doorstroommassen toe. Juist die verkeersdruk op de tweede ring van de stad zet de leefbaarheid van de buitenwijken ernstig onder druk. De Bossche Groenen willen daarom het gebruik van de auto voor woon-werkverkeer ontmoedigen en drastisch terugdringen. Dat kan door te kiezen voor een ander verkeersmodel, het stimuleren van openbaar vervoer en het gebruik van de fiets.

Om dit doel te bereiken willen wij een netwerk van snelle, elektrische busjes die vanaf de transferia en de stations een dienstregeling onderhouden naar de bedrijventerreinen, de onderwijsboulevard en het JBZ. We willen dat er vergunningen komen voor fietstaxi's ('riksja's'). Daarnaast willen wij dat de Nota "Lekker fietsen" onverkort wordt uitgevoerd, zoals in het Uitwerkingsplan Koersnota is vastgelegd. Dat betekent dat bestaande obstakels in de hoofdfietsroutes (kruisingen Sternetroutes met drukke doorstroommassen) worden weggenomen door aanleg van ongelijkvloerse kruisingen.

Kiezen voor de fiets betekent voorrang geven aan de fiets, bijvoorbeeld door een andere afstelling van verkeerslichten. Veilige en snelle fietsroutes en gratis parkeerplekken voor bakfietsen zijn een voorwaarde om het aandeel van de fiets verder te laten groeien. Daarnaast willen wij werkgevers verleiden om met speciale regelingen te komen voor werknemers, zoals een fiets van de zaak, een fietsenplan of korting op de OV jaarkaart.

Onderzoek naar en met name uitvoering van meer en betere regionale HOV-verbindingen met de kernen rondom de stad zoals Nuland en Vinkel, verbetert de bereikbaarheid van de stad. De transferia zijn een succes; de Bossche Groenen vinden verdere ontwikkeling hiervan dan ook een logische en toekomstgerichte stap.

Wij zijn voorstander van uitbreiding van de autovrije zone met de Postelstraat en het St. Janskerkhof.

23-06-2014

De parkeergarages in de binnenstad dienen te worden bestemd voor bewonersparkeren. Straatparkeren kan naar de randen van de binnenstad, zoals parkeergarage Hekellaan. Het bevoorraden met elektrisch aangedreven voertuigen juichen wij toe. De Bossche Groenen ziet graag dat dit wordt uitgebreid naar het overig vrachtvervoer in de stad dat nu nog vaak met vrachtwagens met dieselmotor plaatsvindt. Er dient in de komende raadsperiode aan de rand van de stad een overslagstation te worden gebouwd voor de bevoorrading van de binnenstad met kleine, elektrische auto's.

De herinrichting van de binnenstadring, als 30 km zone, wordt in de komende raadsperiode voltooid. De Diezebrug willen wij afsluiten voor autoverkeer. De aanleg van een transferium in Den Bosch-Noord.

Een snelheidsbeperking naar 80 KM/h op de randweg (A2/A59) op de plaatsen waar geluidsschermen ontbreken of het aanbrengen van een geluidsscherm.

Station Maaspoort wordt eindelijk gebouwd. Geen goederentreinen met 80 km per uur door onze gemeente en geen gevaarlijke transporten door de stad. Een kleinere, beter ingepaste P&R voorziening in de nabijheid van het station.

De Vogelstraat doortrekken onder het spoor en aansluiten op Magistratenlaan-Verlengde Parallelweg. Aandacht voor onderhoud van recreatieve fietspaden en veilige oversteekplaatsen. De Bossche Groenen willen vervuilende auto's en scooters weren uit de binnenstad. Daarvoor dient de milieuzone te worden uitgebreid en te worden gecontroleerd door het automatisch scannen van kentekens. Bromscooters, met uitzondering van elektrische scooters, gaan van het fietspad naar de rijbaan.

De Bossche Groenen vinden dat iedereen, jong en oud zich veilig moeten kunnen voelen in de stad. Door druk verkeer en vol geparkeerde straten is buiten spelen voor kinderen in veel gevallen onaantrekkelijk en onveilig. Hierdoor missen ze kansen voor spontane ontmoetingen en ontdekkingen. Kinderen moeten veilig buiten kunnen spelen en fietsen zonder gevaar voor eigen leven en zelfstandig naar school kunnen gaan. De Bossche Groenen willen de straat teruggeven aan de kinderen door auto's waar mogelijk te weren en het gebruik van de auto door winkelend publiek in woon- en verblijfsgebieden te ontmoedigen. Tegelijkertijd zullen wij het aanleggen van nieuwe fietspaden en 30 km-gebieden verder stimuleren.

Programmapunten Verkeer en vervoer

- De Bossche Groenen willen de Koersnota en het model van doorstroommassen evalueren en waarnodig aanscherpen;
- De Bossche Groenen willen ongelijkvloerse kruisingen voor sternetroutes met doorstroommassen, conform de uitgangspunten in de nota Lekker Fietsen;
- De Bossche Groenen willen van de Van Berckelstraat een fietsstraat maken;
- De Bossche Groenen willen een snelle HOV verbinding met goede fietsverbindingen van en naar onze nieuwe kernen Nuland en Vinkel;
- De Bossche Groenen willen uitbreiding van recreatieve fietspaden en veilige overstekenplaatsen voor fietsverkeer met drukke, kruisende wegen;
- De Bossche Groenen willen op plaatsen waar het geluidsscherm ontbreekt langs A2 en A59 een maximum snelheid van 80KM per uur;
- De Bossche Groenen willen snelle, elektrische bussen inzetten voor woon-werkverkeer van de stations naar de bedrijventerreinen, de onderwijsboulevard en het JBZ; Het aantal vrije busbanen wordt verder uitgebreid;
- De Bossche Groenen willen experimenteren met een autovrije woonwijk met parkeervoorziening aan de rand van de wijk;
- De Bossche Groenen willen meer autovrije straten in de Bossche binnenstad;
- De Bossche Groenen willen inzetten op elektrisch aangedreven voertuigen die vanuit een centraal distributiecentrum nieuwe voorraden naar de winkels in de binnenstad brengen;
- De Bossche Groenen willen verdere regulering van laad- en lostijden en vergunningen voor taxi's en schoolvervoer koppelen aan schone motoren;
- De Bossche Groenen willen dat het gebruik van sterk vervuilende en lawaaimakende bromfietsen en scooters sterk wordt ontmoedigd en het gebruik van alternatieven, zoals fiets of elektrische scooter, wordt aangemoedigd;
- De Bossche Groenen willen geen vervuilende scooters meer in de binnenstad van Den Bosch;
- De Bossche Groenen willen de bromscooters, zonder elektrische aandrijving, naar de rijbaan verplaatsen;
- Elektrische deelauto systemen worden gestimuleerd en ruimte in de vorm van oplaadpunten en parkeervoorzieningen worden beschikbaar gesteld;
- Het kort parkeren in de binnenstad wordt geleidelijk aan verplaatst naar de parkeergarages aan de rand van de binnenstad. Straat parkeren maakt plaats voor verbetering openbare ruimte door aanplant van bomen en overig groen;
- De Vogelstraat wordt doorgetrokken en aangesloten op de Verlengde Parallelweg, waarna de Diezebrug kan worden afgesloten voor autoverkeer (ook voor bussen met het oog op busstation?);
- Station Maaspoort wordt in de komende raadsperiode 2014-2018 gebouwd;

23-06-2014

- De milieuzone voor vrachtauto's wordt uitgebreid met een verbod voor vervuilende brommers, scooters, motoren, bussen en personenauto's;
- Vuurwerk veroorzaakt jaarlijks veel overlast voor mens en dier en geeft een hoge uitstoot aan zware metalen en het zeer giftige dioxine. De Bossche Groenen willen dat het gebruik van consumentenvuurwerk om die reden wordt ontmoedigd. Bij vuurwerkoverlast moet worden gehandhaafd. Bij evenementen geeft de gemeente bij voorkeur alleen een vergunning voor het afsteken van gifvrij vuurwerk.

23-06-2014

10

V0.9

Sport & kunst & cultuur & dierenwelzijn

De Bossche Groenen willen burgers stimuleren om meer te bewegen. Dat kan op verschillende manieren. Wandelen en fietsen blijken veruit favoriet, een half uur lopen of fietsen per dag maakt al het verschil. Sporten is ook een goede manier om aan de noodzakelijk lichaamsbeweging te komen. Naast de bekende doelsporten verdienen alle vormen van individuele en groepsporten onze aandacht. Daarmee kunnen we wellicht weer Sportstad van het Jaar te worden.

Het is belangrijk dat alle kinderen in onze stad lid kunnen worden van een sportvereniging, ook om die groepen in onze samenleving te stimuleren die nu weinig of niets aan beweging of sport doen. Sporten is gezond, ontspant lichaam en geest, socialiseert, integreert, verbreedert, is leuk en zorgt voor gewichtsbeheersing. Veel inwoners weten de weg naar commerciële sportaanbieders of sportverenigingen te vinden. Toch sport of beweegt niet iedereen in voldoende mate en juist met aandacht voor wandelen en fietsen kan dat worden gestimuleerd. Motorcross is ook een sport; deze sporters verdienen een plek waar ze onbeperkt kunnen trainen. Omdat het een lawaaisport betreft zijn de mogelijkheden nu zeer beperkt. De Bossche Groenen willen lawaaisporten daarom zoveel mogelijk bundelen en in regionaal verband oplossen. Dat kan door samen te werken met onze nieuwe buurgemeente Oss. Deze gemeente wil van de eigen motorcrossbaan, Nieuw Zevenbergen langs de A59, weer een echte verenigingsbaan maken. Dat kan Oss niet alleen. Daarom heeft de gemeente Bernheze zich al aangesloten bij Oss. Door het verplaatsen van Lidu aan de Meerseplas, krijgt deze vereniging in Oss meer faciliteiten en kan het terrein rondom de Meerse Plas worden heringericht voor extensieve recreatie en natuur. Ook is er dan een oplossing gevonden voor motorcrossvereniging Les Vites aan de Tivoliweg in Rosmalen, die binnen afzienbare tijd moet verkassen. De Bossche Groenen willen voor het verplaatsen van deze twee motorcrossclubs naar een regionale baan in Oss geld vrijmaken.

Kunst, cultuur en verenigingsleven hebben als cement van onze samenleving grote waarde doordat ze het leven stimuleren, inspireren en verrijken. Een bloeiend kunstklimaat draagt bij aan een vitale en creatieve Bossche samenleving. De Bossche Groenen willen het culturele aanbod in Den Bosch versterken en ervoor zorgen dat zoveel mogelijk mensen hier aan deelnemen. Uitgaven voor kunst en cultuur zijn nimmer sluitstuk van de begroting of afhankelijk van de economische ontwikkeling. Naast de professionele kunst bestaat er in onze stad een actief amateurkunstklimaat. Duizenden inwoners van jong tot oud houden zich bezig met toneel, beeldende vorming, muziek, zang en dans. Met broedplaatsen voor cultuur, voldoende betaalbare ateliers, oefenruimtes voor muzikanten en opdrachten voor beeldend kunstenaars, stimuleert de gemeente een goed en dynamisch kunstklimaat. Herintroduceren van de subsidie voor kunst in de openbare ruimte betekent een extra stimulans en geeft inhoud aan de betekenis van kunst en cultuur voor iedere inwoner.

De Bossche Groenen blijven tegen een nieuw theater aan de historische Parade. Wij betwijfelen de haalbaarheid van een nieuw theater in een tijd waarin ook op podiumkunst verregaande wordt bezuinigd. Naast de locatie Paleiskwartier staan wij dan ook open voor een nieuw theater op een andere locatie, mits dit theater wordt geïntegreerd met andere culturele functies. Te denken valt aan een combinatie van een nieuw theater met de muziekschool en eventueel aanvullend een nieuwe concertzaal. Door verschillende functies te combineren ontstaat synergie, in zekere mate vergelijkbaar met hoe het museumkwartier is ontwikkeld. Door het vertrek van de muziekschool uit de Hinthamerstraat kan de stadsbibliotheek uitbreiden en op deze markante plek aan de Hinthamerstraat blijven zitten. Mocht het theater uiteindelijk niet in het Paleiskwartier worden gebouwd dan vinden wij dat er snel gezocht moet worden naar andere publieksfuncties in dit nieuwe deel (welk? Plek TadP of Paleiskwartier?) van de binnenstad.

De Bossche Groenen vinden dat de gemeente een taak heeft op het gebied van dierenwelzijn. In een sociale stad voelen mens en dier zich prettig(?). Hieruit volgt dat onze gemeente aandacht dient te hebben voor dierenwelzijn. Er zijn diverse instanties die zich bezig houden met de controle op het houden en verzorgen van dieren. Denk hierbij aan de Dierenbescherming en de Landelijke Inspectie Dienst. Inwoners zoeken contact met de gemeente met vragen over bijvoorbeeld zwerfdieren, 'plaagdieren' en bijenzwermen. De Bossche Groenen vinden het belangrijk dat in onze stad een advies- en informatiepunt komt waar kennis over dieren wordt gebundeld en beschikbaar komt. Aandachtspunten zijn de bescherming van kleine leefgebieden van 'bedreigde' diersoorten, het beheersen van zogenaamde plaagdieren en het opsporen van verwilderde dieren. De beleidsplannen voor onderhoud van parken en waterkanten kan wat ons betreft ook diervriendelijker. Gespecialiseerde organisaties, zoals het dierenasiel en de dierenambulance, dienen sterker ondersteund te worden door voldoende subsidie en faciliteiten beschikbaar te stellen. De Dierenbescherming kan een belangrijke adviesfunctie vervullen. Hondenbezit draagt bij aan het welzijn en de gezondheid van mensen. De Bossche Groenen vinden dat het bezit van een hond ook voor mensen met smalle beurs toegankelijk moet zijn. Wij zijn voorstander van het introduceren van een dierenartspraktijk waarbij een gereduceerd tarief wordt gehanteerd voor mensen met een smalle beurs. De Dierenbescherming heeft in andere plaatsen al van dit soort praktijken opgezet. Omdat hondenbelasting geen doelbelasting is maar als algemeen dekkingsmiddel wordt gebruikt ontbreekt de rechtvaardigingsgrond om hondenbezitters meer te laten bijdragen aan het algemeen belang dan niet hondenbezitters. Daarnaast moet er snel een eind komen aan de plezierjacht. De gemeente dient zeer terughoudend te zijn in het afgeven van vrijstellingen voor het bejagen van zogenaamde 'overlastgevende' diersoorten, zoals de vos.

Programmapunten Mens en dier

- De Bossche Groenen willen meer sport- en spelmogelijkheden in de openbare ruimte;
- De Bossche Groenen willen sportprogramma's voor kinderen in achterstandsituaties en kinderen met overgewicht;
- Scholen gaan in samenwerking met sportverenigingen sport aanbieden als naschoolse activiteit. Zwemles wordt weer een sportactiviteit van de basisschool;
- Gratis sportstrippenkaart voor kinderen tot 14 jaar om te proeven aan verschillende (groeps) sporten;
- De Bossche groenen willen aantrekkelijke wandel- en fietsroutes in en om de stad;
- Er komt een evaluatie van de verschillende investeringen en subsidies aan sportverenigingen, met als doel een gelijkmatige en rechtvaardige verdeling van gelden over alle amateursportverenigingen;
- Geen nieuw theater aan de Parade. Een nieuw theater in combinatie met de muziekschool in een geïntegreerd concept met een concertzaal;
- Geen nieuwbouw Stadsbibliotheek op het GZG terrein, maar uitbreiding door samenvoeging van historische gebouwen op bestaande locatie aan de Hinthamerstraat;
- Nieuwe culturele invulling van het Theater aan de Parade (?);
- Ondersteuning van amateurkunstbeoefening voor mensen met een smalle beurs;
- De gemeente blijft jongeren- en muziekfestivals stimuleren en subsidiëren;
- Betaalbare ateliers voor (amateur) kunstenaars met een smalle beurs;
- Opstellen van een dierenwelzijnsnota. Instellen van een centraal informatiepunt;
- Financieel en materiele ondersteuning van het dierenasiel aan de Oosterplasweg;
- De Dierenambulance komt voortaan in aanmerking voor subsidie;
- De Bossche Groenen willen geen circussen in de stad met wilde dieren;
- De gemeente stimuleert in de stedelijke woonomgeving de mogelijkheden voor nestplekken en broedgelegenheid voor vogels door de aanleg van dichte hagen, nestkasten, zwaluwtorens, toepassing van de vogelvide onder daken;
- Dierenparkjes en kinderboerderijen krijgen meer financiële ondersteuning en begeleiding van de gemeente;
- De Bossche Groenen blijven voor afschaffing van de hondenbelasting.

Economie, volkshuisvesting, welzijn en onderwijs

Bedrijvigheid & wonen & zorg & kennisoverdracht

De Bossche Groenen kiezen voor de menselijke maat. Voor kleinschaligheid en niet voor het grote systeendenken. Geen grote nieuwe bedrijventerreinen, maar herstructurering van bestaande industrieterreinen en eerst braakliggende terreinen benutten. De Bossche Groenen staan voor de ontwikkeling van een groene en duurzame economie. Goed voor de werkgelegenheid én de leefbaarheid van de stad. Economische dynamiek wordt primair bepaald door factoren als goed ondernemerschap en innovatievermogen. De Bossche Groenen willen niet enkel wachten op initiatieven van ondernemers. De Bossche Groenen willen ondernemers actief steunen met praktische faciliteiten in de vorm van voldoende startsubsidie en betaalbare werkruimte. De leegstand van winkel- en kantoorgebouwen moet worden aangepakt, desnoods in tijdelijke projecten. Dit kan meer (tijdelijke) woon- en/of werkruimtes opleveren en het verbetert de sfeer en veiligheid in de omgeving. Een aantrekkelijke, groene woon- en werkomgeving, goede sport-, sociale en culturele voorzieningen zorgen voor een gunstig vestigingsklimaat. Het Kop van het Zand wordt een culturele broedplaats in combinatie met innovatieve en creatieve bedrijvigheid.

Arbeidsparticipatie of een andere vorm van maatschappelijke activering, vrijwillig en/of betaald werk, is belangrijk om inwoners alert en betrokken te houden bij de samenleving. Een vitale en flexibele arbeidsmarkt is daarbij een voorwaarde. De Bossche Groenen willen blijven inzetten op handel en dienstverlening in onze stad. (Dit laatste stuk was m.i. nogal los zand. Over vervoer hadden we het al gehad, o.a. daarom nogal veel gewijzigd)

Door het Woonakkoord lopen de huren voor sociale huurwoningen snel op. Door samen met de corporaties een isolatieprogramma uit te rollen kunnen de woonlasten voor de laagste inkomens mede worden gedrukt. Met wijken waar wonen, werken en leven in een groene setting bij elkaar worden gebracht worden monoculturen voorkomen. De Bossche Groenen zijn voorstander van, waar mogelijk, inbreiden i.p.v. nieuwe, grote uitbreidingswijken in het buitengebied. Verdichtingsbeleid betekent niet alleen maar zoveel mogelijk woningen bouwen. Het betekent ook dat de openbare ruimte, het groen en de speelruimte voor kinderen logisch in elkaar passen. De Bossche Groenen vinden dat er geïnvesteerd moet worden in behoud en nieuwbouw van grondgebonden woningen. De woningbehoefte aan grondgebonden woningen in nauwe samenwerking met de buurgemeenten, zoals de gemeente Heusden (waarom specifiek Heusden noemen?), in kaart brengen en de woningbouwprogramma's op elkaar afstemmen.

Voorlopig kan de stad vooruit met de Grote Wielen. De Bossche Groenen kiezen voor een gevarieerde woningvoorraad die bestaat uit huur- en koopwoningen, in zowel het dure als in het goedkope segment. Als het aan ons ligt blijft de woningvoorraad gevarieerd. De kernvoorraad aan sociale huurwoningen mag niet verder slinken maar moet juist weer gaan groeien. Ook omdat de wachtlijsten lang zijn is het van doorslaggevende betekenis te stoppen met de uitverkoop van sociale huurwoningen. Door vraaggericht en niet aanbodgericht te bouwen kan de woningmarkt beter worden bediend en beheerd.

23-06-2014

Dat betekent ook meer aandacht voor studenten- en jongerenhuisvesting en werkplekken voor jongeren, waarbij geluisterd wordt naar de behoeften van deze doelgroepen. Creatieve ideeën voor huisvesting in voormalige, lege kantoorgebouwen kunnen hierin worden meegenomen. Opties zijn ‘horizontale’ en ‘verticale’ samenlevingsvormen, waarbij leegstaande gebouwen en verzorgingshuizen die ‘overbodig’ worden, nieuwe woon- en werkvormen huisvesten.

Het is een gegeven dat er (vooralsnog) niet voldoende banen zijn waardoor iedereen die dat wil betaald werk heeft. Net als bij betaald werk is affiniteit met en plezier in het werk bij vrijwilligerswerk essentieel. Vrijwilligerswerk dat past bij iemands ervaring, talenten en wensen levert ook vervullend werk op. Belangrijk is het waarderen voor en faciliteren van vrijwilligers en het werk dat zij verrichten.

Mantelzorg voor ouders of andere naasten is ook vrijwilligerswerk. De Bossche Groenen zijn niet voor (in)directe dwang vanuit de overheid: dat mensen verplicht worden om voor de buren te zorgen omdat de overheid zich niet of onvoldoende aan haar zorgverplichtingen vanuit de AWBZ te houden. Daarnaast zijn de Bossche Groenen van mening dat het niet zo mag zijn dat:

- a. Door de inzet van vrijwilligers voor bepaald werk de professionals dat werk kwijtraken. Voorkom verdringing in de arbeidsmarkt door vrijwilligers. dat levert een averechts effect op want meer professionals werkloos en/of in de bijstand.
- b. Mensen ontslagen worden uit hun eigen (zorg)beroep, vervolgens in de bijstand terecht komen en dan alsnog hun eigen beroep mogen gaan uitvoeren. Als vrijwilliger of middels een werkervaringsplaats.

Snelle veranderingen op alle mogelijke terreinen vraagt van burgers dat zij hun kennis actief op peil houden om mee te kunnen blijven doen in de samenleving. De Bossche Groenen vinden onderwijs dat voor iedereen, ongeacht herkomst, sekse, leeftijd of sociale achtergrond beschikbaar is van cruciaal belang. Dat biedt mensen optimale kansen om zich breed en maximaal te ontplooiën.

De Bossche Groenen omarmen de ‘Brede Bossche School’-gedachte. Volgens dit concept werken de scholen actief samen met welzijns- en zorginstellingen, culturele en sportverenigingen. De Bossche Groenen willen zich hard maken om een universiteit naar de stad te halen met moderne toekomstgerichte faculteiten zoals informatica, milieukunde en kunst- en cultuurwetenschappen. Om zoveel mogelijk jongeren naar passend werk toe te leiden, spant de gemeente zich in om scholen en bedrijven met elkaar in contact te brengen om zoveel mogelijk leerwerk- en stageplekken te creëren. Dit geldt in het bijzonder voor het vmbo en ook voor schoolverlaters op havo en vwo niveau. De gemeente dient daarbij te overleggen met jongeren waarvoor zij warm lopen. De gemeente gaat in debat met jonge initiatiefnemers, scholen en de ondernemerslift wat er kan worden ontwikkeld. Zij helpt jongeren middels laagdrempelige adviespunten, subsidies, financiering, crowdfunding. Zorgt voor een gratis kennispunt voor jongeren en startende ondernemers, waar kennis en netwerk samenkomt zodat zij de nieuwe economie een boost kunnen geven.

Uit onderzoek is gebleken dat de luchtkwaliteit invloed heeft op de leerprestaties. In schoolgebouwen zorgt de gemeente voor een goede klimaatbeheersing. De gemeente moet alle scholen controleren op luchtkwaliteit en waar nodig klimaat beheersende maatregelen treffen.

Jeugdzorg, thuiszorg

Door de WMO wordt de gemeente verantwoordelijk voor het ondersteunen van de zelfredzaamheid, ondersteunen van mantelzorg en het ondersteunen van de participatie van burgers in de buurt en stad. Ook wordt zij verantwoordelijk voor woningaanpassingen – b.v. een traplift – beschermd wonen en opvang. En ook voor cliëntondersteuning zoals het begeleiden van jongeren in de jeugdzorg en ouderen die gebruik maken van thuiszorg.

Iedere burger die behoefte heeft aan maatschappelijke ondersteuning moet laagdrempelig vragen en zorgen kunnen uiten en de nodige zorg kunnen krijgen. Maatwerk staat voorop, waarbij de hulp ook echt op maat dient te zijn. Maatwerk dient geen synoniem te worden van afbouwen van hulp in het kader van bezuinigingen. Het kan niet zo zijn dat de burger afhankelijk wordt van bureaus of familie. Vrijwilligerswerk dient vrijwillig te blijven en niet van bovenaf opgelegd te worden.

De Bossche Groenen willen dat de gemeente zorgvuldig omgaat met uw belangen. Zoals uw financieel belang, uw kwaliteitsbelang en uw privacybelang. Voor alle mensen en instanties die een rol zullen hebben, wordt die rol duidelijk gedefinieerd. Essentieel voor mensen en instanties opdat deze hun verantwoordelijkheid kunnen/moeten nemen en verantwoording kunnen afleggen. Het doel is kwaliteit van leven en kwaliteit van ondersteuning verbeteren. We willen het met minder middelen beter doen. Daarom, en om te voorkomen dat het AWBZ / WMO geld opgaat aan andere projecten, moeten de rijksmiddelen voor jeugdzorg en voor chronisch zieken die van het Rijk/ uit AWBZ overgaan naar Gemeente volledig worden aangewend voor deze doelgroepen. (oormerken?)

Omdat er meer en vooral beter moet worden uitgevoerd met minder middelen maken de Bossche Groenen zich sterk voor het investeren in en faciliteren van samenwerkingsverbanden tussen professionals en burgers en tussen burgers onderling. Ook voor zorg en welzijn in de gemeente zijn participatie initiatieven en wijknetwerken van groot belang. Door wijkgericht werken wordt de organisatie kleinschaliger en slagvaardiger. Dichter bij de mensen staan levert over het algemeen meer dialoog en snellere signalering op.

We willen een plattere organisatie waarbij de bureaucratie verminderd. Minder systemen en meer eigen regie van de betrokkenen, meer luisteren door de deskundigen en minder bevoogding. De Bossche Groenen willen in de uitvoering van de WMO een menselijke maat zien waarbij de WMO professionals op korte afstand zitten van de burgers, buurtnetwerken en hulpverleners zoals huisartsen, fysiotherapeuten, psychologen.

Decentraliseren van zorgtaken kan de kosten beheersbaar maken en de kwaliteit van zorg verbeteren.

- *Programmapunten Economie, volkshuisvesting onderwijs en zorg*

- Doorgaan met revitalisering van bestaande bedrijventerreinen, vóórdat nieuwe bedrijventerreinen ten koste van de schaarse, open ruimte worden aangelegd;
- Wij nemen maatregelen om langdurige leegstand van kantoor- en winkelpanden in de binnenstad te voorkomen en ondernemers te stimuleren om etages boven winkels in de binnenstad geschikt te maken voor starters en studenten. Tijdelijke bewoning van leegstaande panden dient te worden gestimuleerd;
- De Bossche Groenen willen het werken dichterbij het wonen brengen en kleinschalige bedrijvigheid in woonwijken stimuleren;
- De Bossche Groenen willen de middenstand meer ruimte bieden door handelswaren voor de winkelruimte uit te kunnen stallen en het uitbreiden van terrassen;
- Werkzoekenden die vanuit een uitkering een bedrijf willen starten, krijgen daarbij advies en zo nodig financiële ondersteuning;
- Investeer in korte studietrajecten waar jongeren zonder schooldiploma en jongeren met enkel middelbare school op hun eigen niveau een korte betaalbare – zo nodig gefinancierde – opleiding kunnen doen;
- Faciliteer jongeren, studenten en docenten van de opleidingen in het ontwikkelen van nieuwe samenwerkvormen en het uitvoeren van innovaties;
- Faciliteer de plaatselijke economie door ruimte in leegstaande panden en wijkcentra tijdelijk gratis of voor een zeer laag huurtarief ter beschikking te stellen;
- Faciliteer vormen van informeel onderwijs in de stad door buurtbewoners (zoals stadslandbouwiniciatieven, samenwerking 'hubs' van jongeren);
- De Bossche Groenen willen dat tenminste 40 % van de nieuwbouw sociale woningbouw omvat;
- De Bossche Groenen zijn voor uitbreiding van grondgebonden woningen, maar wel in samenwerking met de omliggende gemeenten;
- Bij herstructurering van oude wijken heeft renovatie van de woningen de voorkeur boven nieuwbouw;
- Milieu, schooltuin en schoolzwemmen komen standaard in het lesprogramma van de basisscholen;
- De gemeente creëert ruimte voor nieuwe schooltuinen, waar kinderen zelf groenten, bloemen en kruiden leren kweken. De kwaliteit van de leefomgeving, groen en speelruimte voor kinderen, gaan een geïntegreerd onderdeel vormen van bouwplannen en bij onderhandelingen over projecten tussen gemeente, projectontwikkelaars en corporaties dient een hoge en groene kwaliteit van de openbare ruimte uitgangspunt te zijn en geen sluitpost;
- Wij leggen meer veilige en uitdagende speelplekken aan voor kinderen op straat;
- De gemeente maakt werk van het creëren van leerwerk- en stageplekken;

- Ouders worden aangemoedigd hun kind per fiets of lopend naar school te brengen i.p.v. met de auto;
- Alle scholen en kinderdagverblijven worden gecontroleerd op asbesthoudende materialen, binnenhuisklimaat, en ligging t.o.v. doorgaande wegen. Bij scholen die te dicht bij drukke doorgaande wegen staan, worden verkeer werende maatregelen getroffen of de scholen worden verplaatst;
- Een eerlijke en efficiënte aanwending van de WMO middelen is essentieel. WMO gelden moeten worden geormerkt voor de doelgroepen en niet in de algemene middelen pot verdwijnen;
- Duidelijk definiëren van de rol van instanties die ter voldoening van een WMO-taak middelen uit de WMO krijgen toegewezen. Dit omdat er op transparante wijze verantwoording moet worden afgelegd;
- Het beperken van onnodige ‘lagen’ in bestuur en management. We willen kwalitatief goede ondersteuning met zoveel mogelijk mensen op de werkvloer, dichtbij de burgers, de gebruikers van de WMO;
- Het informeren van bewoners, op tijd en volledig informeren van burgers over nieuwe ontwikkelingen op gebied van zorg en welzijn in de stad en in hun wijk;
- In overleg gaan, uitleggen, actief om inspraak en advies vragen. Geef ruimte voor burger WMO initiatieven in de ‘0de lijn’ en ondersteun wanneer er draagvlak voor is;
- Preventieprogramma’s aanbieden of faciliteren op het gebied van overgewicht, diabetes, hartproblemen, verslaving;
- Het persoonsgebonden budget: laat de burger zoveel mogelijk de eigen regie voeren over zijn leven, ook in tijden van mindere gezondheid;
- Zorg waarbij de hulpverlening aansluit bij de vraag en leefwereld van de hulpvragende burger. Lever maatwerk;
- Meer aandacht voor preventie en ketenwerk waar mogelijk: Stimuleer samenwerking tussen de diverse beroepsgroepen.;
- Betrekken van jongeren. Maak ze bewust en bekend met het wijkconcept, het samen ontdekken, samen delen en samenwerken, ook op het gebied van de WMO;
- Een beloning voor vrijwilligerswerk, wanneer dit werk de maatschappij veel geld bespaart en een medestadsbewoner helpt;
- Professionele ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers: training en coaching. Evalueer het vrijwilligerswerk. Vraag na bij de hulpvrager hoe het bevalt;
- Voer een ‘dienstencheque’ in waar huishoudelijke ondersteuning en zorg mee kan worden ingekocht;
- Goede, laagdrempelige opvoedingsondersteuning in de eigen buurt;
- Zorg voor snelle en adequate opvang van kwetsbare mensen, jong en oud: zowel crisisopvang als langdurige opvang. Zorg voor verbinding met deze groepen, inspraakmogelijkheden bij het zoeken naar oplossingen;
- Zorg voor zinvolle dagbesteding voor kwetsbare groepen;
- Zorg voor een adequate aansluiting tussen de diverse wijkcentra, middels een platte organisatie;
- Zorg voor een optimale aansluiting tussen de diverse (soorten) hulpverleners: kortere lijnen, wekelijks overlegmomenten en vooral: tijd voor echte gesprekken, opdat men elkaar begrijpt;
- Zorg dat te allen tijde de privacy van de zorgvragers goed is gewaarborgd conform de WBP;

23-06-2014

